
תפקיד האחות כמנהלת טיפול בפנימיות נוער חוקיות העשייה

מרצה: עדי ליברטי R.N MPA

פקודת בריאות העם (1940)

- "עיסוק ברפואה" - בדיקת חולים ופצועים

אבחונם וריפויים

מתן מרשם להם

פיקוח על נשים בזיקה להריון ולידה

מתן שירותים אחרים הניתנים בד"כ מידי רופא:

לרבות ריפוי אקופונקטורה

- **ייחוד העיסוק:**

א. מי שאינו רופא מורשה לא יעסוק ברפואה ולא יתחזה, במפורש

או מכללא, כעוסק ברפואה או כמוכן לעסוק בה.

המשך פקודת בריאות העם

- **"איסור העסקת אדם שאינו רופא מורשה"**

לא יעסיק אדם את מי שאינו רופא מורשה בפעולות שהן עיסוק ברפואה. אין בהוראה זאת כדי למנוע העסקתו של מתמחה ברשות המנהל ובתנאים שברשות העסקת **אחיות**, חובשים ועוזרים.

- **רופא מורשה רשאי להעסיק, בפיקוחו האישי:**

אחיות, חובשים ועוזרים בקשר לעיסוקי המקצוע, אך לא יתיר למי שאינו רופא מומחה לטפל בחולה, להשגיח עליו או לנתחו, כשהעניין דורש שיקול דעת או מיומנות מקצועיים של רופא.

תקנות בריאות העם (העוסקים בסיעוד בבתי חולים) תשמ"ט 1988

- **"עיסוק בסיעוד"** - עיסוק מקצועי כמשלח יד של מורשה לעסוק בסיעוד בבית חולים, בהתאם להכשרה בסיעוד שקיבל כאמור בתקנות אלה, לרבות ביצוע פעולות או שירותים רפואיים לפי כל דין.
- **"יחוד המקצוע ותחומי העיסוק"** - מותר לעסוק ולהעסיק בסיעוד רק אדם המורשה לעסוק בסיעוד.

המשך תקנות בריאות העם 1988

רישום אחות מוסמכת

תנאים לרישום במדור אחות מוסמכת

- בעלת תעודת בגרות מוכרת בארץ או תעודה שקולה שהוכרה ע"י משרד החינוך.
- סיים/ה לימודיה בסיעוד בבית ספר לאחיות מוסמכות בישראל או מגמת סיעוד באוניברסיטה בארץ ובהתאם לתוכנית הלימודים שקבע האגף הסיעוד במשרד הבריאות.
- בעלת הכשרה מחו"ל יוכל להירשם בפנקס לאחר מילוי התנאים כולל בחינה.
- עמד/ה בהצלחה בבחינות רישום ממשלתיות לאחיות מוסמכות

תקנות בריאות צוות סיעודי במרפאות התשמ"א 1981

- **"מטפל"** - (חוק זכויות החולה התשנ"ו - 1996)
רופא, רופא שיניים, סטז'ר, אח או אחות, מיילדת,
פסיכולוג, וכן בעל מקצוע שהכיר בו המנהל הכללי
בהודעה ברשומות מטפל בשירותי הבריאות.
- **"מטופל"** - (חוק זכויות החולה התשנ"ו - 1996)
חולה וכל המבקש או המקבל טיפול רפואי.
- **"טיפול רפואי נאות"** - מטופל זכאי לקבל טיפול
רפואי נאות, הן מבחינת הרמה המקצועית והאיכות
הרפואית והן מבחינת יחסי האנוש.

הגדרות

- **"מידע רפואי"** - מידע המתייחס באופן ישיר למצב בריאותו הגופני או הנפשי של מטופל או לטיפול הרפואי בו.
- **רשומה רפואית** - תיעוד הטיפול הרפואי הכוללת פרטים מזהים של המטפל והמטופל וכל מידע רפואי רלוונטי, כולל צילומים והדמיות לרבות תיקו הרפואי של המטופל.
- **ניסוי רפואי בבני אדם** - שימוש בתרופה, צריכה של חומר כימי, ביולוגי, רדיולוגי או פרמקולוגי בניגוד לאישור שניתן לאותו שימוש, או שהשימוש אינו מקובל בישראל לייעוד המבוקש או טרם נוסה בישראל.
- **הצהרת הלינסקי** - הצהרה בדבר המלצות המנחות רופאים במחקר ביו-רפואי בבני אדם.
- **ועדת הלינסקי** - ועדה הקיימת בבית חולים לצורך אישור למחקר או ניסוי ביו-רפואי בבני אדם. האישור ו/או הרכב הוועדה נתונים להוראות מנכ"ל משרד הבריאות.

פעולות סיעוד ופעולות חריגות

(תקנות הרופאים - כשירות לביצוע פעולות חריגות התשס"א 2001)

"אחות" - לרבות אח, אחות מעשית, אחות מוסמכת, לפי הרישום פנקס.

"בית החולה" - לרבות מקום מגורים ארעי או מוסד שבו שוהה החולה.

"המנהל" - המנהל הכללי של משרד הבריאות או רופא עובד משרד הבריאות האחראי לביצוע התקנות.

הרשאה אישית - רשות בכתב (טופס מיוחד) הניתנת ע"י המנהל הרפואי של בית החולים או המחוז לביצוע פעולה חריגה.

המשך

- **"היתר לאצול סמכויות"** - אישור בכתב למנהל בית חולים או מחוז הניתן ע"י המנכ"ל לאצול סמכויות ביצוע פעולות חריגות.
- **פעולה חריגה** - פעולת איבחון או ריפוי, שעפ"י פקודת הרופאים היתה אמורה להתבצע ע"י רופא והותרה לביצוע ע"י מי שאינם רופאים. ביצוע פעולה חריגה מותנה בקבלת "הרשאה אישית".
- **כשירות** - ההכשרה הנדרשת ממי שאינם רופאים לשם ביצוע פעולת סיעוד או פעולה חריגה.

המשך

- "השתלמות מוכרת" - תוכנית לימודים על-בסיסית שהוכרה ע"י מינהל הסיעוד ואושרה ע"י האחות הראשית הארצית. סיום ההשתלמות מותנה בעמידה בבחינות ממשלתיות שערך מינהל הסיעוד.

פעולות סיעוד חדשות (בעבר חריגות)

- פעולות שהן בגדר "עיסוק ברפואה" וגם "עיסוק בסיעוד"
- הפעולות מוגדרות ברמה של אחות מוסמכת ו/או אחות מוסמכת עם התמחות מוכרת עפ"י הגדרות "עיסוק בסיעוד"
- הפעולות מותרות לביצוע לכל אחות מוסמכת עפ"י הכשרתה המקצועית והיא רשאית לבצען בכל מקום בו נדרש הטיפול. ואחריותה של האחות לביצוע הפעולות בצורה בטוחה.

פעולות סיעוד המעוגנות בתפקידן של אחיות מוסמכות

1. הוצאת אבני צואה.
2. דפיברילציה באמצעות מכשיר חצי-אוטומטי.
3. הוצאת צנתר מווריד מרכזי.
4. הזרקה ישירה של תרופות לווריד באירוע ביולוגי כימי וחומרי לחימה כימיים.
5. החדרת זונדה לחולה מחוסר הכרה ללא טובוס או טרכיאוסטומי לשם ניקוז או הזנה.

המשך

6. החדרת ספקולום לנרתיק ללקיחת תרביות ומשטחים.
7. הקזת דם טיפולית מחולה.
8. הקזת דם מתורם בריא.
9. התחלת עירווי ורידי פריפרי והזלפת נוזלים.
10. חיבור וניתוק חולה ממנשם לצורך שאיבת הפרשות.
11. מתן דם בידי שתי אחיות מוסמכות.
12. מתן חיסון ANTI D ללא הוראת רופא.

המשך

13. מתן תרופות (O.T.C) OVER THE COUNTER
עפ"י רשימה שהגדיר המנהל הרפואי.
14. שאיבת דם מצנתר בווריד מרכזי ומערכות חלופיות
לווריד.
15. שטיפת צנתר בווריד מרכזי ומערכות חלופיות עם
HEPARIN
16. שטיפת וריד פריפרי עם HEPARIN / NaCl 0.9%.
17. הזרקת תרופות לחלל האפידורלי, עפ"י רשימת
תרופות. הזרקה ראשונה תבוצע ע"י רופא.
18. שאיבת דם לבדיקות שיגרה

פעולות חריגות

הנחיות לביצוע פעולה חריגה

- הפעולה תתבצע בהתאם להנחיות שאישר המנהל בתנאי:

- שהאחות (עוזר) למדה במסגרת מוכרת.
- המציאה אישור למנהלת הסיעוד.
- מנהל המוסד הרפואי - אישר.
- מנהל המחלקה - אישר.

חוק טיפול בחולי נפש, תשנ"א-1991

אשפוז על פי בדיקה

- לא יתקבל חולה לאשפוז בבית-חולים, למעט אם ניתן לגביו צו אישפוז, אלא אם כן נבדק תחילה בבדיקה רפואית, נפשית וגופנית בבית-חולים ונקבע הצורך לאשפוז (היה החולה קטין, ייבדק בידי פסיכיאטר מומחה לילדים ולנוער)

חוק טיפול בחולי נפש, תשנ"א-1991

אשפוז החולה מרצונו ושחרורו

- חולה המבקש להתאשפז יחתום על טופס בקשה לאשפוז וטיפול.
- שחרור לפי בקשת החולה (תוך 48 שעות מחתימת החולה)
- חולה המסרב לחתום על טופס אשפוז, טיפול או שחרור-תרשם בקשתו בפרטוקול חתום ע"י שני רופאים או רופא ואחות לפי העניין
- חולה המבקש להשתחרר אך זקוק לאישפוז

חוק טיפול בחולי נפש, תשנ"א-1991

אשפוז קטין בהסכמת האחראי עליו

- אשפוז קטין על פי בקשת האחראי עליו, מעל גיל 15 חייב הקטין להסכים לאשפוז, או על פי אשפוז כפוי, או הוראת בית משפט (חוק הנוער)
- אשפוז דחוף בידי מנהל

חוק השליחות , תשכ"ה - 1965

- **שליחות** – היא יפוי כוחו של שלוח לעשות בשמו או במקומו של שולח פעולה משפטית כלפי צד שלישי.
- **דין השליחות** – שלוחו של אדם כמותו, ופעולת השלוח, לרבות ידיעותיו וכוונתו, מחייבת ומזכה, לפי העניין, את השולח.
- **כשרות השלוח** – כל אדם כשר להיות שלוח לפעולה שהוא עצמו בר דעת לעשותה, אך לעניין זכויותיו וחיוביו יחולו דיני הכשרות המשפטית הכלליים.

חוק השליחות-המשך

- **היקף השליחות** – השליחות חלה באין הגבלה בהרשאה, על כל פעולה הדרושה באופן סביר לביצוע התקין של נושא השליחות.
- **חובת השלוח** – קיבל אדם עליו להיות שלוח, חייב הוא לנהוג כלפי השולח בנאמנות ולפעול בהתאם להוראותיו: (סעיף 8, סעיף קטן 3) לא יעשה פעולות שליחות עם עצמו (סעיף קטן 1) ייתן לשולח דין וחשבון על פעולותיו ...

תודה על הקשבה

